

Lõuna - Mulgimaa

Nr 9 (163)
Oktoober 2008
Hind 4 krooni

Kangelase põrm maeti pühitsetud mulda

Kangelase väärikselt sängitati Halliste kihelkonnast pärit Vabaduse Risti kavaler August Keng 2. oktoobril Halliste kalmistule pühitsetud mulda oma abikaasa ja ema kõrval.

Täägiga kuulide vastu

Vabaduse Risti III liigi 3. järgu ordeni annetas Eesti riik August Kengile ülesnäidatud kangelaslikkuse eest 1924. aasta 1. detsembri kommunistliku riigipöördekatse mahasurumisel. Nooruke reamees August Keng seisis tol varahommikul vahis sõjaministeeriumi ukse juures, võttes vastu mässajate esimese rünnakuho: pealetungijad avasid tema peale revolvrile, ent ei tabanud. Kiiresti reageerinud Keng torkas püssitõrjega esimest sissetungijat, kes trepi peale maha langes, kust teised mässulised ta hiljem ära viisid, jättes maha vereloigu ja sonimütsi.

Lisaks riiklikule autasule avaldati August Kengile kiitust "hoolsa teenistuse eest 1. detsembri 1924 terroristide kallaletungi tagasilöömise juures". Tallinna kaupmehed ja Vabadusristi kavaler kindralmajor Paul-Adolf Lill kinkisid talle ülesnäidatud vahvuse eest 5000 marka.

Vabatahtlikult Eesti eest

August Keng sündis 24. (vkj 11.) jaanuaril 1905. aastal Valmiera maakonna Ruhja kihelkonna Laatre valla Sepa talus ema teise lapsena. Pärast Eesti Vabariigi sünni liideti Laatre vald Pärnumaaga. Et tegemist oli Eesti perega, siis oli ka tema kantud Halliste kirikukirjadesse. Ta lõpetas kohaliku algkooli.

Oma nooruse tõttu Keng Vabadussõjas veel ei osalenud, kuid detsembris 1923 astus vabatahtlikult sõjaväeteenistusse ning määrati noorsõdurina 6. jalaväerügemendi 1. kompaniisse. Juulis 1924 ühendati ta reameheks ja arvati sama aasta augustist sõjaministeeriumi komandanturi vahirühma.

Oktoobris 1925 vabanes ta sõjaväest ja asus elama Pärnumaa Vana-Kariste valda, kus abiellus 11. detsembril 1926. aastal Lilli-Rosalie Kaljaga (1907–1994). Pere jäi lastetuks, kuid pärast Teist maailmasõda lapsendas abikaasa oma õetütret.

Töötanud iseseisvusaastail koos abikaasaga Vana-Kariste ja Abja valdade taludes, kuulus August Keng Saksa okupatsiooni ajal Omakaitse Pärnumaa maleva Abja kompaniisse. Ta osales sildade ja muude tähtsamate objektide valvamisel ning põge-

nenud sõjavangide püüdmisel, pälvides Saksa Sõjateeneteristi II klassi aumärgi.

Veebruaris 1944 võeti August Keng teenistusse Pärnu tagavarapataljoni, kust viidi üle 6. Eesti piirikaitse rügemendi 1. pataljoni, mille koosseisus osales ta 1944. aastal lahingutes pealetunginud Nõukogude vägede vastu.

Rängad aastakümned

Alates sügisest 1944 varjas ta end Nõukogude okupatsioonivõimude eest. Talvel oli Abja kandi taludes ja suvel ümbruskonna metsades. 1959. aastast alates, kui ta tervis juba halvenes, varjas ta end Põlde külas Alliku talus, kus elas sellal ka tema abikaasa koos elukaaslasega. Ent seda rängem võis olla hingepein. Kuigi NKVD kutsus abikaasa korduvalt ülekuulamistele, viimane mehe peidupaika ei avaldanud. Talus asus mõnda aega ka küla ainus telefon, ent varjamine oli korraldatud niivõrd hästi, et helistamas käinud inimesed ei aimanud midagi.

Üle kolmekümne aasta kestnud varjamise järel suri August Keng 1975. aasta suvel kodutalus Allikul. Salaja ööpimeduse varjus maeti ta kõveras nagu leiti, vaid kardinariidesse mässituna, maja akna alla kuuseokstega vooderdatud hauda. Peale istutati pojengipöösas.

Otsustavaks sai lehelugu

August Kengi saatuse ja matmisloha jälile sai Viljandimaa Muinsuskaitse Ühenduse esimees Jaak Pihlak visade otsingute tulemusena mõni aasta tagasi tänu tema tütrele ja türetütardele. Omastelt sai Pihlak ühtlasi kirjaliku nõusoleku kangelase põrmu ümbermatmiseks Halliste kalmistule. Küll aga jäi leidmata Kengile annetatud Vabaduse Rist, mis võis sattuda majas

käinud "kolleksionääride" saagiks.

Sangari põrmu ümbermatmise asjad said hoo sisse tänava suvel pärast seda, kui *Maalehes* ilmus Peeter Ernitsa lugu August Kengist. Vajalikud summad eraldas kaitseministeerium. Taotluse ministeeriumile Vabaduse Risti kavaleri August Kengi säilmete ümbermatmiseks tegi kevadel Abja Vallavalitsus. Selle aluseks oli omakorda MTÜ Kodukuru liikme Salme Väinlo ja Abja muuseumi kuraatori Aksel Tiidebergi eelnevalt kodanikualgatuse korras kirjutatud kiri vallavalitsusele.

August Kengi põrmu leidmiseks ja väljakaevamiseks Alliku talu elamu akna alt kulus tänava 11. septembril pea terve päev, sest tegelik matmisloht oli omaste kunagi näidatust mitu meetrit eemal. Kaitseministeeriumi koostööpartnerile sõjahaudade ümbermatmise alal Arnold Undile toodi appi ka *Abja Elamu* ekskavaator.

Pühitsetud mulda

Puusärki Vabaduse Risti kavaleri August Kengi põrmu ümbermatmisel Halliste kalmistule kaunistasid 2. oktoobril kabelis kimbud EV Kaitseministeeriumilt, Kaitseleidu Sakala malevalt, Abja ja Halliste vallalt, omastelt jt. Puusärki peatsis põlesid küünlad. Kõlas laul. Kangelase põrmu pühitses Halliste koguduse õpetaja Kalle Gaston, kes palus ka Jumalat, et kellelgi ei tuleks elada omal maal põgenikuna, nagu see sai osaks August Kengile.

Viljandimaa Muinsuskaitse Ühenduse esimees Jaak Pihlak kõneles August Kengi kangelasteost ja traagilisest elukäigust. Ta tõdes, et August Keng väärib viimset puhkepaika pühitsetud mullas, sest, kandes isamaad südames, astus relvaga käes Eesti riigi eest välja siis, kui kurjad inimesed, keda oli juhtinud suur naaberriik, 1924. aasta 1. detsembril üritasid riigipöört.

Sarga kõrval auvalves seisnud Kaitseleidu Sakala maleva Karksi malevkonna kaitseleidlased kandsid selle perekonna hauaplatsile, kuhu on maetud ka August Kengi abikaasa ja ema, katsid puusärki valge linaga, millel sinimustvalge lint, ja asetasiid pühitsetud mulda. Matusekõne pidas õpetaja Kalle Gaston. Hauda tähistab nende nimede ja daatumitega uus mustast kivist plaat.

Kogu ettevõtmise koordineerijaks oli Viljandimaa Muinsuskaitse Ühendus, ekshumeerimise ja ümbermatmise kulud kandis kaitseministeerium.

Meelis Sõerd

KODUKANDIS

Külatuba avati kontserdiga

Kamaral raamatukogu, infotoa, noortetoa ja lasteaiarühmaga ühe katuse all asuv renoveeritud külatuba avati 26. septembril väikese kontserdiga.

Peegelseina ja parkettpõrandaga mahedates värvitoonides külatoas mängisid uutel toolidel istet võtnud külarahvale ja külalistele uuel klaveril Abja Muusikakooli õpilased. Laulis ansambel *Viisivakk*, saatjaks klaveril Anne Mägi. Silma röömustas valik hiljutisel festivalil "Mulgimaa 2008" valminud fotodest. Kohvilauas vesteldes lasti hea maitsta kringlil ja maiustustel.

Külarahva röömu kauniks renoveeritud kooskäämiskoha üle oli tulnud jagama Abja vallavanem Peeter Rahnel. Ta tänas külatoa renoveerimise eestvedajat Abja Koolituskeskuse projektijuhti Sirje Risti, soovides, et seltsielu külas paranenud tingimustes hoogustuks.

Sirje Risti arvates oleks peegelseina saalis võimalik teha igasuguseid tantsutunde ja ravivõimlemist. "Tore oleks, kui täiesti tasemel õpetaja tuleks ja teeks midagi. Meil on ju klaver, kus saab saateks mängida." Kamara raamatukogu juhataja Eve Raska on mõelnud kirjandusõhtute korraldamisele külatoas.

Kamara külatoa tarvis sai Abja Koolituskeskus PRIA külameetmest 224 000 krooni. Sellest kulus remondiks 164 000, klaveri ostuks 53 000 ja kolmekümne tooli ning ühe lükkandustega riidekapi soetamiseks 25 000 krooni.

"Mul on väga hea meel, et Abja vald toetab intresside tasumisel 4000 krooniga. Palju tänu ka remondi teinud ehitusfirmale *Romb*, kes tegi esimese järguna 2005. aastal ka Kamara infopunkti remondi," ütles Sirje Rist.

Külatoa ruumide värvide valikul oli kasu eelmisel aastal Aaspere külamaja nähtust. Väikseid aknaid suureks teha ei saanud, sestap tuli mõte teha peegelsein, et oleks rohkem valgust. Saalimulje suurendamiseks müüriti kinni üks uks.

Endise nõudepesuruumi mäda põrand sai täielikult ära vahetatud, pandud põrandplaadid relini alla. Vanad kraanikaunid asendati uuuga. "Kahjuks kahes ruumis jäi vana põrand alla, sest ei jätkunud vahendeid," kahetses Sirje Rist.

Meelis Sõerd

• Uue ilme saanud Kamara külatoa avamisel kõlas naisansambli *Viisivakk* meeleolukas laul, saatjaks uuel klaveril Anne Mägi. MEELIS SÕERDI foto

Asutati kultuuriselts

Linna kultuurielu arendamiseks täiendavate võimaluste leidmiseks asutati septembris Mõisakülas MTÜ Mõisaküla Kultuuriselts.

MTÜ Mõisaküla Kultuuriseltsi juhatase esimees, kultuurimaja juhataja Tea Kartau selgitas, et loodud kultuuriselts tahab kaasa aidata väikelinna kultuurielu edendamisele nii sisuliselt kui organisatsiooniliselt.

"Alustasin projekti kirjutamist järgmise aasta suvetürituste korraldamiseks," ütles Kartau. "Kavas on kirjutada projekt ka taitlejatele esinemisriietuse ja kultuurimajale uue helitehnika muretsemiseks."

Selts loodab kaasata linna kultuurilembest elanikkonda, säilitada ja anda edasi rahvakultuuri, vahendada linlastele professionaalsete kultuuritegelaste esinemisi jne. Linnale loodetakse projektipõhiselt olla toeks ka vahendite muretsemisel uue suveaia ehitamiseks.

Kultuuriseltsi juhatusse kuuluvad lisaks esimees Tea Kartau Ene Akkaja ja Laila Hakkaja.

Meelis Sõerd

Raamatukogu avas laenutuspunkti

Õisu raamatukogu avas laenutuspunkti peale Päidre ka Ülemõisas Kaarli rahvamajas.

Kaarli rahvamaja juhataja Tiina Kuusik ootas 7. oktoobril esimest korda Ülemõisas raamatuid laenutama tulnud Õisu raamatukogu juhatajat Virve Kivjat aurava kohvitassiga. Tiina ise organiseeris ka söidu.

Esimesteks Ülemõisas kohapeal laenutajateks olid Õisu raamatukogu lugejad Reimo Kuusik ja Vilja Vister. Kokku oli laenutajaid viis.

"Olen rahul sellegagi, sest iga asi tahab harjumist," sõnas Virve Kivja.

Raamatute laenutamine ja vastuvõtt nii Päidre külatoas kui ka Kaarli rahvamajas asuvas laenutuspunktis on iga kuu esimesel teisipäeval: Päidres kella 12–13-ni ja Kaarlis kella 14–15-ni.

Meelis Sõerd

• Kõneleb Vabaduse Risti kavaleri August Kengi põrmu pühitsetud muldasängitamise üks initsiaatoreid kodanikualgatuse korras abjalane Salme Väinlo. MEELIS SÕERDI foto

Maanaiste päeval

Rahvusvahelise maanaiste päeva tähistamisele Abja kultuurimajja kogunes 12. oktoobril ligemale 80 ärksat naist üle maakonna

Üritusel osalenud naised Viiljandimaa naisliidust kui ka maanaiste ühendusest tervitasid põllumajandusminister Helir-Valdor Seeder, Viiljandi maavanem Kalle Küttis, Abja vallavanem Peeter Rahnel jt.

Teemal "80 aastat maanaiste ühenduste asutamisest" kõnelesid Tiit Soans maanaiste ühendusest ja Helve Joon Karksi Kultuuriseltsist. Viimane tegi põhjaliku ülevaate naisliikumise Viiljandimaal. Ettekannetes ja sõnavõtetes sisaldunud faktide ja andmete põhjal korraldas üritust ohjanud Kai Kannistu Kaarli Naiseltsist laudkondadevahelise viktoriini.

Esinesid Abja lasteaialapsed, muusikakooli õpilased ja kultuurimajja kohutantsijad, õpiti line-tantsu. Näha sai Abja-teemalist fotonäitust, kohaliku käsitööringi ja MTÜ Mulgi Ukuvakk käsitöötajate taiesid ning osta mitme firma tooteid.

Kõhutäiteks pakuti maitsvat herneputru, mille olid valmistanud Abja Gümnaasiumi kokad.

Tänavu tähistati maanaiste päeva Viiljandimaal juba üheteistkümnendat korda. Esimest korda kohtuti Viiratsis. Koos Viiljandimaa naisliiduga on korraldajateks olnud Viiljandimaa Omavalitsuste Liit ja Kodukant Viiljandimaa.

Meelis Sõerdi

● Viiljandlanna Ivi Lauritsa (paremal) valmistatud leiba, salatit ja kooki maitses ja kiitis paljude teiste seas Uue-Kariste mihklilaadal ka ise pirukate ja kookidega kaubelnud Karin Alp Lohu talust.

MEELIS SÕERDI foto

SÜGISLAADAL OLI KA SEENENÄITUS

Uue-Kariste rahvamaja ees kohaliku külade seltsi korraldatud tänavu mihklilaat jäi kõige muu kõrval erilisena meelde toreda seenenäitusega.

Rahvamaja saalis suurel laual roheline samblavaiba sees puulehtede ja oksaraagude vahel avades pesitses suur hulk erinevaid seeni. Ei puudunud ka seeni kandnud känd. Ivi ja Heiki Alp, Eva Allik ja Olli Laanmets olid need korjanud enne esimesi külmasid. Seente määramine jäi sedapuhku vaatajate vaevaks, abiks mitmed samblale seatud seeneraamatud.

Rahvamajas tegutses ka käsitöö õpituba. Juta Räägel Karksi vallast õpetas seal lastele nõelvilimist ja liimtehnikas omanäoliste käsitööesemete valmistamist.

Laadasagin käis rahvamajaaisel. Ivi Laurits Parastumalt pakkus lahkesti maitsta omaküpsetatud leiba, salatit ja kooki, jäädes laadalist huviga oma toodete vastu väga rahule. Urve Olonen koos abikaasa Heikkiga Saksaküla Kingu talust kauplesid pödralihast suitsuvorstiga. Väikesed Mikk ja Madis Järvis Vasari talust pakkusid omatehtud kuldpruune vahvleid ja herneid, nende va-

naema Aime Putnik aga lillejuuri. Karin Alp Lohu talust sai kiiresti lahti omaküpsetatud pirukatest ja kookidest. "Järgmine kord teen rohkem," oli ta kindel.

Leida Helimets Metsamõisast oli lauale laotanud rästang kootud villaseid sokke, Halliste mustriga kindaid ning heegeldatud kübaraaid – kõik tänavu suvel tehtud. "Tütrele juba ostsin, aga vaatasin, et nii ilusad on, et võtan tütrepojale ka," kiitis teist sokipaari ostes õisulane Virve Kivja.

Koogivõistlusel osalenud kuuest eriilmelisest isuraatavast meistriteosel pälvis žürii hinnangul esikoha Ivi Lauritsa kypsetatud kook "Mihklilaat". Kõik koogikypsetajad said auhinna. Koogid müüdi maha oksjonil, kus pakujatest puudust polnud.

Ivi Albi sõnul tegi korraldajatele eriti rõõmu, et laadalist oli tänavu enam kui varasemal endise Koskilla kooli õuel ja et müüjaid oli seekord ka Rimmust.

Laata toetasid kohaliku omaalgatuse programm ja Halliste Vallavalitsus.

Meelis Sõerdi

● Traditsioone hoidvad maanaised tahavad ka ajaga kaasas käia. Kokusaamisel Abjas olid nad varmselt nõus tänapäevast line-tantsu õppima.

MEELIS SÕERDI foto

● Abja noortetoa sünnipäeva puhul joonistasid poisid-tüdrukud seal ka toredaid päevakohaseid õnnitluskaarte.

MEELIS SÕERDI foto

Noortetoal oli sünnipäev

Hulk koolinoori lõi 26. septembril kaasa Abja noortetoa esimest aastapäeva tähistanud meeleolukal sünnipäevapeol.

Noortetoa sünnipäev algas hasartse õhuhokivõistlusega, mille võitis Abja Gümnaasiumi õpilane Jüri Sepp. Järgnevalt sai igati oma teadmisi proovile panna nuputamisesande lahendamises, milles tuli teada tööteemalisi vanasõnu. Kõik lapsed olid piüüdlid ja tublid, eriti aga Alice Leesment, Brenda Adamson, Grethel Seegel ja Helen Suviste.

Sünnipäevatordi joonistamises paistsid žürii arvates kunstiaandega kõige enam silma Brenda Adamson ja Helis Suviste. Lisaks tordipiltidele jäid noortetuba kaunistama laste valmistatud heade soovidega sünnipäevakaardid.

Sünnipäevapeol osalenud said mälestuseks värske noortetoa logoga võtmehoidja või muu väikese meene. Üritus lõppes Kilpkonna trahteris kypsetatud maitsva kringli ja limonaadiga maiustamisega.

Kaks nädalat hiljem tähistati noortetoas leivanädalat võileibade valmistamise võistlusega. Kõige pilkupüüdvamad võileivad valmistasid Madis Sukk VIIIb, Brenda Adamson VI ja Karl Loodus II klassist. Vaadati videofilmi "Reekvium rukkile".

Huvitavaid ettevõtmisi toimub Abja noortetoas iga kuu. Ajad avaldame noortetoas oleval kuulutatustahvlil ja vajadusel ka koolimajas. Need paneme paika koos laste endiga, et osalejad oleks võimalikult palju.

Eveli Allik, Abja noortetoa juhendaja

Õisu sai tänavavalgustuse

Tänavu oktoobri algul sai Õisu aleviku ja bussipeatuse vaheline teelõik kauaoodatud tänavavalgustuse.

6. oktoobri hommikul mürises Õisu bussipeatuse juures teepervel kopp ja kaevav kraavi, töömehed askeldasid alajaama juures. Käsil oli tänavavalgustuse kaabli paigaldamine. Mõne päeva pärast oli kolm posti püsti ja tee bussipeatusest alevikuni hästi valgustatud.

Õisu rahvas on tänavavalgustuse paigaldamise tellinud Halliste Vallavalitsusele ja korraldiku töö teinud AS-i Electrum töömeestele tänulik.

Virve Kivja

OMAVALITSUSKROONIKAT

ABJA VALLAVOLIKOGU

- (18. X) kinnitas Abja lasteaiarengukava aastateks 2009–2011;
- kinnitas Abja valla ja Halliste valla ajutise ühinemiskomisjoni põhimääruse;
- võttis teadmiseks vallavalitsuse finantsala juhataja Külli Möttuse info Abja valla 2008. aasta konsolideeritud aastaaruande koostamisega vajalike andmete kogumise kohta;
- otsustas rahastada Abja Gümnaasiumi uue õppekorpuse ehitust KOIT kava raames projekti omaosalusena 2 miljoni krooniga ja osaleda gümnaasiumi spordihoonde karbi ehituses 5 miljoni krooniga laenu arvelt;
- alustas Abja valla arengukava 2008–2013 täienduste ja ettepanekute arutelu.

ABJA VALLAVALITSUS

- (22. IX) maksis toimetulekutoetust septembrikuu eest 8 taotlejale kokku 9871 krooni;
- maksis toetust juunikuu eest lastele ja peredele (11 taotlejat) kokku 10 085 krooni, puuetega inimestele (13 taotlejat) kokku 6658 krooni;
- võttis vastu Abja-Paluoja linnas kv nr 30 Kivi tn piirkonna detailplaneeringu ja otsustas panna selle avalikule arutelule 21. oktoobril 2008 kell 15 Abja vallamajas;
- rahuldas Linda Lendi, Raivo Jaaksoo ja Valve Paloveeri toetuse taotlused hajasustuse veeprogrammi projektide rahastamiseks;
- väljastas ehitusloa OÜ Jaotusvõrgule Kerase talu liitumisühenduse ehituseks Saate külas ja Merike Andruskole elamu ehituseks Laatre külas Laane maaüksusel;
- erastas vabade maade nimekirjas vaba metsamaa nr M5 (Männa maaüksus) suurusega 11,73 ha Abjaku külas maatulundusmaana Ants II-veele;
- andis välja raieloa Abja Elamu OÜ-le Kangru tn maja nr 5 juures ühe kasepuu langetamiseks.

HALLISTE VALLAVOLIKOGU

- (30. IX) algatas detailplaneeringu koostamise Õisu alevikus Savimaja maaüksusel ehitusõiguse määramiseks;
- valis volikogu alatise sotsiaalkomisjoni esimeheks Merju-Mai Leiaru ja aseesimeheks Anna Songi;
- otsustas sõlmida lepingu täht-

ajaga 30 aastat kinnistu nr 557839 omaniku Jaak Karbiga tema maatükil paikneva tiigi kasutamiseks ümberkaudsete kinnistute tuletõrje veevõtukohana.

HALLISTE VALLAVALITSUS

- (22. IX) kinnitas septembrikuu toimetulekutoetuse saajate nimekirja summas 8740 krooni;
- väljastas ehitusloa Merike Tischlerile üksikelamu ehitamiseks Päidre külas;
- väljastas kaevamisloa Pornuse külas EKE-tare kinnistul asuva tiigi süvendamiseks vajalike kaevetööde tegemiseks;
- määras projekteerimistingimused vee- ja kanalisatsiooni projekteerimiseks Õisu alevikus Vesikjärve kinnistul;
- tegi muudatusi valla eelarves, suurendades tulusid 540 957,77 krooni võrra;
- toetas Liisi Visteri osalemist iluvõimlemisvõistlustel Serbias 4000 krooni ulatuses;
- (9. X) andis ehitise kasutusloa Halliste alevikus Nurme tn 3 asuvale laste mänguväljakule ja Viiljandi mnt 4 asuvale eakate kodule Mulgi häärber ja Õisu alevikus Õisu 7 asuvale laste mänguväljakule;
- kinnitas oktoobrikuu hooldajatoetuse saajate nimekirja summas 4000 krooni;
- maksis ühekordset toetust (stipendiumi) viiele kutset omandavale õppurile kokku 2500 krooni;
- maksis HPV vastase kaitsestütmise tarvis kümne 12-aastase noore eest kokku 33 800 krooni.

MÕISAKÜLA LINNAVOLIKOGU

- (25. IX) valis Viiljandimaa Noortekogu liikmeteks Eliis Jürise ja Kristiina Lensmenti ning asendusliikmeks Karl Õiguse;
- arvas linnavalikogu haridus- ja kultuurikomisjoni koosseisust välja Tiina Raba ja kinnitas uueks liikmeks Pirje Usina;
- suunas reservfondist 300 krooni asutatava MTÜ Mõisaküla Kultuuriselts asutamiskuludeks;
- kinnitas linna 2008. aasta eelarve muutmise kogumahuga 85 000 krooni;
- võttis vastu linna 2008. aasta esimese lisaelarve tulude ja kulude osa kogumahuga 85 810 krooni;

• kinnitas linna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2008–2019;

- kuulas ära juhtivkonstaabel Taimo Tugi ja vanemkonstaabel Taivo Västriku ülevaate Karksi konstaabli-jaoskonna 2008. aasta 8 kuu töötulemuste kohta;
- lubas linnapea Ervin Tambergi puhkusele alates 13. oktoobrist kuni 16. novembrini 2008;
- kuulas ära linnavalikogu esimehe Jorma Õiguse info.

MÕISAKÜLA LINNAVALITSUS

- (16. IX) moodustas linna kriisireguleerimisplaani ja riskianalüüsi koostamiseks töögrupi koosseisus Ervin Tamberg (juht), Tiit Kangur, Ilmar Laas ja Marina Raid;
- otsustas korraldada pakkumismenetluse linna puurkaev-pumpla rekonstrueerimistöde tegija leidmiseks;
- kinnitas Mõisaküla raamatukogu nõukogu koosseisus Maimu Mets, Pirje Usin ja Ene Purju;
- loobus ja kustutas 30. septembrini 2008 linnavalitsuse raamatupidamises kajastatud ostjate lootusetud võlanõuded kogusummas 35 363 krooni ja 31 senti;
- eraldas linna eelarvevahenditest 5000 krooni Spordiselts Ülo MTÜ-le Arnold Luhaääre XVII mälestusvõistluste korraldamiseks;
- (30. IX) kinnitas 26. veebruaril 2008 toimunud avaliku suulise enampakkumise võitjaks Liina Valdase, võõrandades talle Pärnu tn 20 asuva kinnistu üldpinnaga 2641 m² algpakkumise 40 000 krooni;
- eraldas reservfondist 5000 krooni MTÜ-le Lõuna-Mulgimaa Puuetega Inimeste Ühing Läti-ekskursiooni sõidukulude katteks;
- lubas Kaidu Kanguril Ringpuiestee tn 8a krundilt maha võtta lehtpuud;
- määras Pärnu tn 34 asuva ehitise teenindamiseks vajaliku krundi suuruseks 3632 m² ärimaana;
- määras ja maksis välja septembrikuu toimetulekutoetuse 5 taotlejale kokku 4994 krooni;
- (7. X) kinnitas Mõisaküla lasteaiakoolekogu 2008./2009. õppeaastaks koosseisus Kunnar Keress, Evi Oissar, Tiina Raba ja Tiia Tõnts.

● Mõisaküla lähiajaloo üks märkimisväärseid tähtsaid on 23. jaanuar 2008, mil algas raudtee ülesvõtmine lõigul Mõisaküla-Pärnu. MEELIS SÕERDI foto

MÕISAKÜLA LINN SAI 70-AASTASEKS

Nimest, vapist ja lipust

Mõisakülale anti linnaõigused 1. mail 1938. Sel ajal oli Mõisakülas 2307 elanikku. Esimeseks linnavanemaks sai Jaan Paalits. 70 aasta jooksul on linnavanemate, täitevkomitee esimeeste ja linnaeapadena Mõisakülas töötanud kokku 18 inimest.

1938. aastal andis raudteetehas linnas tööd 240 inimesele ja linnavabrikus oli üle 150 töölise. Linna majanduslik jõukus baseerus tööstusel. Raudteetehase oskustöölised teenisid hästi ja linna majanduslik seis oli hea.

Ajaleht "Uus Eesti – Pärnu Uudised" kirjutas 1938. aastal Mõisaküla linnavalitsuse koosolekust, kui oldi linnale uue nime, linnavapi ja -lipu otsingul. Linna nimeks oli pakutud nii Piirilinn Läti piiri läheduse tõttu, Ennsoo lausest "enne oli soo", samuti Härgsoo ja Mõislinn. Pakuti ka varianti Pässaste samanimelise küla järgi, aga seda peeti halvapäraseks. Lõpuks otsustati, et sobivaim on siiski Mõisaküla.

Linna lipuvärvid valge ja punane palju vaidlusi ei põhjustanud. Linnavanem Paalits leidis, et lipus peaks leiduma palju punast, sest Mõisaküla oli tööliste ja tööstuse linn.

Kuulutati välja ka vapikavandite konkurs, kuhu laekus ligi kümme tööd. Kõigil neil leidis motiiv alasi, käe ja vasaraga. Linnavolinik Saava pakkus, et vapil võiks olla kujutatud härg, märkimaks, et kunagi olla soise Mõisaküla alal härg laukasse uppunud. Ent linnavolinik Kass tähendas, et härg on lolluse, toore ja rumala pea sümbol, mis sobivat lihunikute kutseühingu märgiks, mitte aga linna vapiks. Lõpuks jäi võitjaks kavand, mida ka tänavusteks Mõisaküla kodukandipäevadeks muuseumis avatud näitusel näha võis.

Lühikroonika

70 aasta jooksul on linnas olnud palju mäletamist vääriivaid sündmusi. Alljärgnevalt lühiloetelu nendest tähtsamat: • 1. V 1938 – Mõisaküla alev sai linnaõigused • 1940 – Mõisakülas kehtestati nõukogude võim • 16. ja 23. VII 1941 – mahalaskmised Mõisakülas • 23. IX 1944 – linna põlmine • 4. XII 1944 – avati kool Posti tn 6 hoones • 1944 – apteek alustas tööd Aia tn 6 hoones • 1945 – 1941. aastal mõrvatud maeti ümber Mõisaküla kalmistule • 1. III 1946 – asutati Mõisaküla haigla • 1946 – taastati depoohoone, algas vedurite remont • 1947 – ehitati raudteelaste klubi, praegune kultuurimaja • 1948 – raudteelased jaotati kaheks: veduri- ja vagunidepoo • 1949 – alustati Posti tn 6 koolihoonele juurdeehituse tegemist • 1950 – kool muudeti Eesti Raudteevalitsuse Keskkooliks nr 4 • 1956 – alustati Mõisaküla suveaia rajamist • 1960 – kool hakkas kandma Mõisaküla Keskkooli nime • 1950 – auruveurite asemel hakkasid sõitma mootorvedurid • 1. I 1961 – Mõisaküla Mehhanikatehas allutati Tallinna Ekskavaatoritehasale • 1967 – valmis toidukauplus J. Sihveri tn 8 • 1968 – alustati uue koolihoone ehitamist kesklinna • 1969 – asfalteeriti Mõisaküla keskväljak • 1970 – apteek kolis Kooli tn 17 maja alumisele korrusele • 17. XII 1970 – avati TET Mõisaküla tshhi muuseum • 1971 – J. Sihveri tn laiendati ja asfalteeriti • 1973 – valmis uus koolihoone • 3. VI 1973 – sõitis viimane rong liinil Mõisaküla-Viljandi • 30. IX 1975 – sõitis viimane rong liinil Mõisaküla-Heinaste (Ainaži) • 1975-1981 – kitsarööpmeline raudtee ehitati ümber laiarööpmeliseks • 17. VII 1981 – avati raudteeliini Riia-Pärnu-Tallinn, rongid kohtusid Mõisakülas • 30. IV 1983 – põles EELK Mõisaküla luteri usu kirik • 1987 – toimusid

esimesed kodukandipäevad • 7. XI 1987 – avati mälestuskivi esimesele kooli rajajale Jaan Sihverile • 14. XI 1988 – postkontor avas ukseid majas Aia tn 6 • 1991 – valmis kooli juures asuv viihall • 1995 – vana koolimaja suleti lõplikult • 1995 – apteek avas ukseid aadressil Pärnu tn 43 • 31. I 1996 – Mõisakülast väljus viimane reisirong Pärnuni • 15. X 1996 – lõpetati töö ja tegevus Mõisaküla linavabrikus, mille viimane omanik oli Mooggashel Eesti AS • 2000 – lõpetas töö ja tegevuse Mõisaküla vagunidepoo • 30. IV 1992 – Mõisaküla linn taasiseseisvus • 30. IX 1995 – pandi nurgakivi taastatavale Mõisaküla luteri usu kirikule • 12. XII 1996 – avati Mõisaküla hoolekandekeskus • 25. I 1998 – uuspostliku kiriku õnnistamispäev (nurgakivi pandi 23. VIII 1997) • 1. VI 1999 – avati Mõisaküla lasteaia uus hoone Vabriku tn 10 • 21. IX 1999 – avati Mõisaküla avalik internetipunkt • 19. X 2000 – Mõisaküla linnavalitsus alustas tööd uutes ruumides J. Sihveri tn 4 • 3. VIII 2001 – avati Mõisaküla muuseumi uued ruumid J. Sihveri tn II korrusel • 2003 – kaeti Mõisaküla prügmägi • 2004 – juunis võeti lühemaks varisemisohhtlikku linavabriku korstnat • 2004 – sügisel lammutati vana bussijaamahoone, uus valmis talveks • 20. II 2006 – põles OÜ Mõisaküla Puidutööstuse hoone • 2006 – augustis rajati J. Sihveri tn lõpus üle raudtee sõidukite ülesõidukoht • 1. IX 2007 – Mõisaküla Keskkool muudeti põhikooliks (Mõisaküla Kool) • 21. XII 2007 – chengeni viisaruumi avamise järel lõppes töö Mõisaküla piiripunktis • 2007 – talvel lammutati vana suveaia ehitus • 24. I 2008 – Mõisaküla veeti kupeevagun, meenutamaks rongiliiklust • 23. I 2008 – algas raudtee ülesvõtmine lõigul Mõisaküla-Pärnu • 2008 – juunis alustati kõnniteede korrastamist kesklinnas.

Mõisaküla Muuseum

Valdade ühinemine suurendab konkurentsivõimet

Omavalitsuste ühinemise teemal on kirgi üles köetud pidevalt. Viimane poliitiline pommuudis oli maakonna omavalitsuste sundliitmine. Teema on aktuaalne, sest vabatahtlik ja piirkondade traditsioonide arvestav ühinemine on üldjuhul takerdunud juhtide soovimatusest. Põhjenduseks on alatasa, et rahvas ei soovi, kuigi neilt pole seda keegi küsinudki.

Abja ja Halliste vallad on algatanud ühinemisprotsessi, seega on valitud suund arenguks.

Sageli küsitakse, milleks ühineb.

Tänapäeval suheldakse interneti ja telefoni teel, sõidetakse autode ning bussidega. Maailm on edasi arenenud, globaliseerunud. Valla majandamisega kursis olijatele on selge, et paari tuhande elanikuga valla valitsemise- ja ülalpidamiskulud kvaliteetse teenuse korral on elaniku kohta oluliselt suuremad kui suurel.

Väikestele omavalitsusele pannakse seadustega sama suured ülesanded kui Tallinna linnale. Inimeste ootused kvaliteetsetele teenustele ja piirkonna

hüvedele on põhjendatud, kuid selle täitmine väikesel omavalitsusel on peaaegu võimatu. Seetõttu on ette näha valitsemiskulude olulist kasvu, kui jätkame endistes piirides. Mõne aasta suudaksime senisel tasemel jätkata. On ainult aja küsimus, millal valitsemiseks vajalik rahasumma sööb ära piirkonna investeeringud.

Lähiaastatel jäävad pisivallad vaesemaks ja suured saavad rikkamaks. Ühinemise korral ei muutu kodaniku igapäevaelus suurt midagi.

Alles jäävad rahvamajad piirkonna keskusena, lapsed käivad koolis edasi ja inimesed teevad tööd. Teie ise valite tulevase vallavolikogu ja vallavalitsuse ning määrate piirkonna edukuse.

Ühinemine annab võimaluse edasiseks arenemiseks. Alles jäävad senised võimalused ning avanevad uued.

Abja ja Halliste valla inimesed vääriivad edukat, konkurentsivõimelist ja elujõulist valda.

Soovin kõikidele edu valitud teel.

Lembit Kruise, ühinemise konsultant

Mürgistuste korral nõustab infoliin 16 662

Alates 6. oktoobrist on Mürgistusteabekeskuse lühinumber 16 662 avatud kaheksa tundi päevas tööpäeviti kella 9–17.

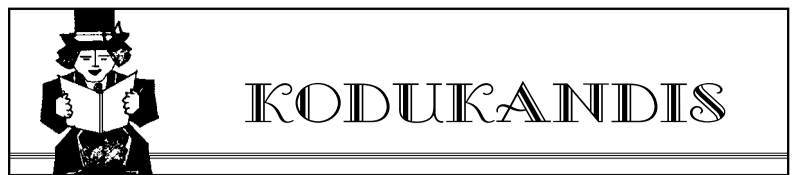
Infotelefonilt 16 662 saab teavet eelkõige ägedaid mürgistusi puudutavates küsimustes. Mürgistusteabekeskuse infotelefonile helistamisel kehtivad tavatariifid ning teenus on lisaks tervishoiutöötajatele ja päästeasutustele avatud ka elanikkonna kõnelele.

Mürgistusteabe infoliinilt 16 662 saab anonüümseks jäädes küsida infot kõigi ägedate mürgistusjuhtumite kohta, näiteks kodukeemia, ravimite vale manustamine ja lastega seonduvad mürgistusküsimused, välja arvatud toidumürgistused, mille puhul suunatakse helistaja Lääne-Tallinna Keskaigla Merimetsa haigla numbrile.

Mürgistusteabekeskuse põhieesmärk on inimeste haigestumise, tervisekahjustuste ja suremuse vähendamine ägedate mürgistusjuhtumite läbi.

Infoliinile vastajad suhtlevad peale eesti keele ka vene, soome ja inglise keeles.

Täiendav info: • Kristiina Pöld, Mürgistusteabekeskuse juhataja, tel 521 4334, e-post Kristiina.Pold@sm.ee, Gonsiori 29, Tallinn; • Mare Oder, Mürgistusteabekeskuse peaspetsialist, tel 510 9472, e-post epic@sm.ee

Päästedeepool on nüüd torniga juurdeehitis

"Nii ilusat Abjat pole näinudki!" kiitsid kohalikud naised kodulinna sügispäikeses panoraami, mis avanes neile 23. septembril piduliku lindilõikamise tseremooniaga avatud renoveerimisjärgse Abja-Paluoja päästedeepoo tornist.

Müritsus muusika. Päästedeepoo esisel lehvisid Eesti riigi, Abja valla ja 1899. aastal asutatud Abja-Paluoja Vabatahtliku Tulekaitse Seltsi lipud. Depoo avatud uste vahelt paistsid sõiduvalmis päästeautod, veidi eemal seisid reas vormiriietuses päästetöötajad.

Nii uuele ehitisele kui Abja päästetöötajatele palus Jumala õnnistust EKNK vanempraost, Abja-Paluoja koguduse pastor Guldar Järve. Ülal torni ukse ees lõikasid sinimustvalge lindi läbi Lõuna-Eesti Päästetöökeskuse direktor Margo Klaos, Viljandimaa Päästeosakonna juhataja Jüri Soovik, Abja-Paluoja päästekomando pealik Enno Liiber ja Abja vallavanem Peeter Rahnel. Seejärel lubasid päästetöötajad sündmust jälginud rahval torni uuendamise ronida.

Enne lindilõikamist meenutas Enno Liiber uue päästehoone ja torni ehitamise käiku. Ta tänas depoo juurdeehitise ja uue torni oma vabast ajast ehitanud Abja päästetehi, samuti ehitusele kaasaaitajaid. Viimaste seas olid Abja Vallavalitsus, Sakala Teed OÜ, puidufirma Pinus Abja ning tornikiivri ehitanud ja paigaldanud OÜ Aamoks. Abja päästetöötajad olid õnnitlemas ja tänamas piirkonna kohalike omavalitsuste juhid, abjalased jt.

● Abja-Paluoja päästedeepoo uue torni ja tornikiivriga juurdeehitise avamine oli pidupäevaks eriti kohalikele päästetöötajatele (pildil), tänu kelle tublile tööle puhkuse ja vaba aja arvelt ehitus valmis. MEELIS SÕERDI foto

"Mul on hea meel tervitada kõiki tänasel kroonimisapäeval, sest mida muud see päev siis on – Abja-Paluoja päästekomando sai krooni pähe!" ütles tervituseks päästetöökeskuse direktor Margo Klaos. Ta soovis päästjatele jätkuvat tublidust, meenutades päästeteenistuse lipukirja "Jumala auks, ligimese kaitseks!". Ühtlasi tänas ta Abja Vallavalitsust depoohoone ehituse finantseerimise eest.

"Kindlasti on see harukordne juhus riigis, et töötajad ehitavad endale töökohta," tunnustas Abja päästetöötajaid Jüri Soovik. Ta tänas lisaks kohalikele omavalitsusele ka riiki, kes hoonele lõpliku pitseri panu.

Kolm kuud varem uue depoohoone saanud Kilingi-Nõmme päästekomando pealik Olev Paukson soovis, et Abja ja Kilingi-Nõmme päästjate hea koostöö jätkuks ka edaspidi.

Meelis Sõerd

● Enne tuleohutuse-teemalise õppefilmi vaatamist lahtiste uste päeval Abja-Paluoja päästekomandos said lapsed pealik Enno Liiberi pakutud Nublu-kommidega suu magusaks teha. MEELIS SÕERDI foto

Huvilised tutvusid päästjate tööga

Lõuna-Eesti Päästetöökeskuse allüksustes 16. septembril korraldatud lahtiste uste päeval käis Abja-Paluoja päästekomando külas kaks sada huvilist.

Lahtiste uste päeva külalisteks Abja-Paluoja päästekomando hoones olid kooli- ja lasteaialapsed Abjast, Hallistest ja Mõisakülast, lisaks neile kümme-kond täiskasvanud uudistajat. Päästetöötajad tutvustasid neile oma tööd ja rääkisid tuleohutusest.

Kõigil oli võimalus esitada päästjatele küsimusi, uurida neilt päästetöökese seonduva kohta ning lähemalt vaadata ja katsuda päästetehnikat ja -varustust. Muuseumis said poisid-rõõmud istuda ka päästeauto rooli taha. Omaette elamuseks oli lastele ronimine päästedeepoo torni ja sealt avanenud vaade. Kavva kuulus ka tuleohutuse õppefilmi vaatamine.

Päästekomandosid on eelneval kokkuleppel võimalik külastada ka muul ajal kui avatud uste päeval. "Te võite meile sisse astuda igal ajal, võtta nõobist kinni ja küsida nõu – alati aidatakse, ei jäeta vastamata ka kõige raskemate probleemide korral, sest meie oleme teie teenistuses," rõhutas Abja-Paluoja päästekomando pealik Enno Liiber.

Meelis Sõerd

Koolituskeskus korraldab tööalistele õpikursusi

Parandamaks maainimeste konkurentsivõimet ja toimetulekut tööjõuturul, korraldab Abja Koolituskeskus Euroopa Sotsiaalfondi toel sel sügisel piirkonna külamajades ja keskustes õpikursusi.

Penuja külamajas alustas oktoobri algul tegevust vitspunutiste valmistamise õpiring, mida juhendab Ellen Saron Abjast. Kaheksatunnise kursuse raames õpivad kursuselased tegema erinevaid kaseokstest punutisi, mis sobivad nii praktiliseks otstarbeks kui ka kaunistusteks. Kümnekonna põhiliselt Penuja elanikest kursuselase hulgas on esindatud ka mehed.

Abja-Paluoja eakate päevakeskuses on juba õpitud valmistama rahvakalendri tähtpäevadeks sobivaid kaunistusi, õnnitluskaarte ja maalitud portselanile mulgi mustrit. Eda Misjuki juhendamisel käivad õpiringis naised nii Abja vallast kui ka Mõisakülalt.

Huvilistel on veel võimalik liituda ka sama programmi raames 13. oktoobril alanud inglise keele kursustega algajatele ja edasijõudnutele. Kursused toimuvad Abja-Paluoja päästekomando hoone õppeklassis Abja bussijaama vastas. Algajad käivad koos teisipäeviti ja reedeti, edasijõudnud esmaspäeviti ja reedeti. Kokku on kursuse maht 40 tundi, pidevalt kohal käinu saab lõpus tunnistuse kursuse läbimise kohta.

Kõik nimetatud kursused toimuvad MTÜ Abja Koolituskeskuse projektina Euroopa Sotsiaalfondi toel ja on osalejatele tasuta. Kui mõnel Mulgimaal seltsil on huvi ka oma küla- või seltsimajas mõnd koolitust korraldada, siis võiks teatada allakirjutanule telefonil 5811 8872 või e-postiaadressil sirjerist@gmail.com.

Sirje Rist

● Abja Koolituskeskuse projektina töötavatele inimestele korraldatud kaheksatunnises õpiringis Penuja külamajas omandasid huvilised Ellen Saroni (paremal) juhendamisel vitspunutiste valmistamise oskusi.

MEELIS SÕERDI foto

Sügiskuul koolis

Halliste Põhikooli õpilastele oli septembrikuu lisaks koolitööle täismitmesuguseid huvitavaid ettevõtmisi.

Septembri teisel nädalal toimus koolimajas sügislillede ja seente näitus. Õpetajad Inga Tiirats ja Tiiu Savi olid toonud tutvumiseks erinevaid koduaias kasvavaid lilli ja metsas kasvavaid seeni. Iga lille ja seene nime võis lugeda nimesildilt. Õpilased olid koos vanematega teinud erinevaid kompositsioone seentest ja samblast.

Lahtiste uste päeval 16. septembril külastasid Halliste Põhikooli I-V klassi õpilased Abja-Paluoja päästekomandot.

Loodusringide õpilased käisid õpetajate Tiiu Savi ja Inga Tiiratsi juhendamisel Kabli linnuõljajaamas. Õpilastele näidati rõngastatud linde, linnuvõrke, pesakaste jmt ja räägiti palju huvitavat linnumaailmast. Põnevust pakkus käik vaatlustorni. Teadmiste kinnistamiseks oli viktoriin. Selle võitis Ingmar Mürksepp IV klassist, kes sai auhinnaks linnumaja.

Ugalas pakkus õpilastele südamliku elumuse Vanemuise tantsulavastus "Peeter Paan". Enne etendust oli kõigil huvilistel võimalik tutvuda teatri loomingulise kõõgipoolega.

Viljandimaa koolide õppusel "Abi ABC – 2008" Olustveres osales Halliste Põhikoolist kaks võistkonda, mida juhendas Peep Kotkas. Lapsed kinnistasid oma teadmisi ja oskusi abi osutamiseks ootamatute õnnetuste puhul jmt.

Koolis andis klaverikontserdi Diana Liiv, kes õpib Eesti Muusikaakadeemia magistrantuuris ja on kirjutanud ka kaks muusikalist lasteraamatut. Kontsert kandis nime "Loodus muusikas" ja koosnes Bachi, Beethoveni Liszti jt heliloojate loomingust.

Septembris oli koolis ka tervise- ja spordipäev. Õpilased osalesid tublilt maakondlikel võistlustel.

Milvi Kull

Hooaeg on läbi

Eesti Paintballi Liiga (ESPL) tänavune hooaeg lõppes septembris peetud viimase viienda võistlusetapiga. Võistkond Re-Start, milles Viljandi mängijate kõrval tegid kaasa ka Oisu noormehed Jaanus ja Jarko Pitk ning Ragnar Talgre, saavutas esimeses divisjonis kokkuvõttes viienda koha.

Kokku mängis hooaja viiel võistlusetapil omavahel 29 võistkonda – esimeses divisjonis 12 ja teises divisjonis 17. Võistkond Re-Start osales kõigil viiel ESPL-i korraldatud etapil, millest kolm toimusid Tallinnas, üks Viljandis ja üks Tartus.

Selleks aastaks on võistluste hooaeg läbi ja võistkond Re-Start alustab ettevalmistusi järgmiseks hooajaks. Et olla edukad, treenitakse vähemalt kord nädalas. Järgmisel hooajal ei tee kaasa enam kaks võistkonna liiget, nende seas Jarko Pitk Oisust. Kuna võistkonna liikmete arv väheneb, on oodatud kõik uued liikmed.

Lähemat infot saab lehelt www.varvikuul.ee.

Vaire Pitk

● Halliste Põhikooli laadapäeva alustuseks valmistas iga klass varem kogutud materjalist koolimaja ette murule värvika ja fantaasiarikka taimevaiba.

MEELIS SÕERDI foto

Mihklipäeva tähistati leivalaadaga

Rahvakalendris tähistatavat mihklipäeva ja 2.–8. oktoobrini väljandud üle-eestilist leivanädalat ühendasid üritusena korraldas Halliste Põhikool koos valla noortekeskuse ja rahvamajadega mihklipäeva leivalaadaga.

Kuna kooli siseõuel käib võimla ehitus, kihas laadameelu tänavu 1. oktoobril koolimaja esisel haljasalal. Koolitunnid kehtsid kella üheteistkümneni. Siis tassiti murule pikad valged lauad, kuhu kraamiti kottidest välja kõik kodus laadaks hoolega tehtu ja kogutu. Krooni või mõne eest võis osta laste tehtud vahvleid, pirukaid, kärjemett, õunu, salateid jne. Plastkarpides sai kümne krooni eest osta kooli koka valmistatud sooja mulgi putru ja rukkijahuvahtu vaniljega.

Kooli kunstõpetaja Evi Hulkko pakkus kauni kujundusega õnnesoovikaarte. Lapsed olid joonistanud laadapäevakaarte, valmistanud ehteasju jms.

Halliste lasteaed kutsus oma laadalauale mekkima juurja puuviljalõike. Selleks tuli asfaldil veeretada suurt täringut, mille iga number tähistas kindlat vaagnat.

Laadakaupmehi oli tulnud kaugemaltki. Karin Alp Uue-Karistest Lohu talust pakkus omatehtud mulgi korpe, lihapiirukaid jms. Käsitöömeister Leida Helimetsa müügilauale oli laotatud valik kootud sokke-kindaid.

Annika Kuur Kaarlist oli kujundanud sügisel kireva "tuhkatriinukinga", milles "varvastena" porgandid.

Leivanädala puhul kattis Halliste valla noortejuht Sille Tars degusteerimislaua poodidest ostetud kolmekümne erineva leivatoota näidiseiga.

Eraldi näituselaul tutvustati mitmeid õunasorte. Nende näidised pärinesid Polli Aiandusuuringute Instituudist, kust kool toob puuvilju igapäevaselt ka õpilaste lõunalauale.

Kõige suurema ja rõõmsama näituse eest hoolitsesid lapsed ise. Iga klass koos klassijuhatajaga kujundas enne laadakauplemisele asumist murule oma fantaasiaküllase sügisvaiba. Materjaliks kasutati sammalt, puulehti, oksa, lilli, kõrsi, tammetõrusid jne, mida käidi eelmisel päeval küll klassiti küll omaette metsast korjamas.

Lapsed kasutasid võimalust silitada just selleks, mitte müügiks laadale toodud kassipoegi, koerakesi ja kütilikud.

Rõõmsa laadamelu juurde kuulus ka väike õpilaste kontsert. Kel soovi, sai täpsust proovida noole- ja palliviskes. Fotonurgas võis end lasta vallatuks mälestuseks jäädvustada oranžis porgandikostüümis.

Meelis Sõerd

ABJA TEEMEESTE TÖID KERGENDAB UUS TEHNIKA

Lõuna-Mulgimaal teid hooldavad, remontivad ja ehitavad Abja teemehed on lõpetamas suviseid töid ja valmistumas talveks.

"Meie olime ettevõtte, mis põhiliselt tegeleb teede korrashoiuga," selgitas Sakala Teed OÜ Abja teemestripiirkonna teemestri Jaan Hunt. Sellega üksnes aga ära ei ela. Et saaks ka investeerida ja tehnikat osta, teeb firma lisaks hanketöödena teekatte aluseid, kruusateid jne. "Teised firmad teevad katteid, meie teeme katte aluseid – need saab põhiliselt OÜ Üle."

Üks suuremaid töid oli Abja mees- tel tänavu Tõrvas, kus septembris lõpetati kergkatteta aluse paigaldamine seitsmele tänavale. Mõndagi jõuti ära teha ka Abja ja Halliste vallas ning Mõisaküla linnas.

Abja vallas Kamaral katsid teemehed tänavu kruusaga mitme tuhande ruutmeetri ulatuses Abja Farmid OÜ söödavarumisplatse.

Abja-Paluoja linnas läks koostöös OÜ Ülega ühekordse pindamise alla

Jaama tänav, kahe- ja poolekordse eelpuistega pindamisega kergkatte sai Raudtee tänav. Tööd Raudtee tänavale läksid maksma 488 000 ja Jaama tänavale 133 000 krooni. Vana asfaltkatte purustanud freesi said Abja mehed seejuures Tartust ja Abja suvepäevade ajal tuli neil ühel laupäeval peaaegu südaööni tegutsedes sellega vajalik töö ära teha lisaks Abjale ka Pollis ja Mõisakülal.

Mõisakülal sai komplekselt uue mustkatte Vabriku tänav. Koostöös alltöövõtja Pluton Finants OÜ-ga said kivikatteta uue kõnnitee Sihveri tänav kokku 130 ja Pärnu tänavale löik koolimajast viihallini kokku 114 jooksva meetri ulatuses.

Halliste vallas võitis kruusateede remondi pakkumise tänavu Kintek Tehnika OÜ, mis tegi töid Kulla-Kaabi teel 1, Rakitsa teel 1,7, Rootsi-Kibe teel 3,7 ja Kildimäe teel ligi 0,5 kilomeetri ulatuses. Valla majandusnõuniku Kadri Reimanni sõnul venis tööde lõpptähtaeg küll septembris,

kuid tulemusega võib rahule jääda. Lisaks tehti veel väiksemaid hooldustöid ja kruusa pealevedu erinevates valla osades, tegijaks peamiselt Sakala Teed OÜ.

Männi tänav Halliste alevikus sai Abja teemeste tööna tänavu purustatud kruusast aluse. Kergkatte saab tänav tulevikus pärast ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni rajamist. Abja teemehed olid ka Halliste kiriku ja Oisu mõisakompleksi ümbruse haljasalade niitjad.

Ulatuslikus ja mägederohkes kolme väikelinnaga Abja teemestripiirkonnas on algamas ettevalmistused teede talihooldeks. Jaan Hundile teeb heameelt, et tänavu kergendab talitöid juurde saadud või veel saadav tehnika. Libedustõrjet ja sahkamist hakatakse tegema päris uue veoautoga MAN. Enne aasta lõppu saab piirkond lisaks veel Volvo raskehõvli ja soolapuusturi.

Meelis Sõerd

● Sel suvel paranesid oluliselt liiklustingimused Abja-Paluojaal Raudtee tänav, mis sai uue kergkatte. Pildil purustab Tartust tellitud freesi seal vana asfaltkatet.

MEELIS SÕERDI foto

• Kristo Ringas Pekingi olümpiaujulas enne soojendustreeningut.

ERIC ROOTSI foto

Olümpialane Kristo Ringas: "Olgem sportlikud ja positiivsed"

Neli aastat tagasi ilmus "Lõuna-Mulgimaas" usutlus Mõisakülalt pärit 20-aastase KRISTO RINGASEGA. Tartus õppinud ja treeninud nägemispuudega noormees esindas toona Eestit Ateena paraolümpial ujumises. Eesti ujumiskoondisse kuulus Kristo ka tänavu Pekingi paraolümpiamängudel. Pärast mängu oli Kristo taas lahkelt nõus andma "Lõuna-Mulgimaale" intervjuu.

Nagu Ateenaski, kus võistlusklassis S 13 saavutasid 100 meetri rinnulli distantisil 11. koha, parandasid ka Pekingis oma isiklikku rekordit paari sekundiga. Kas koht esitasin vastas ootustele?

"Olime koos treener Eric Rootsiiga seadnud sihiks Pekingis medalikonkurentsis kaasa rääkida. Selles mõttes olümpiaks seadud sihid ei täitunud.

Esimesed kaks Ateena-järgset aastat tunduski kõik minevat plaanikohaselt. Saavutasin Tartu linna meistri võistlustel kohti esikolmikis, lisaks MM-il viienda koha ja poodiumikohti erinevatel karikaetappidel.

Olin alustanud pärast Ateenat õpinguid Tartu Ülikoolis. Tänapäeval on tippisport väga kallid ja iga väike lisaraha oli tarvilik. Tegin treeneritööd ja võtsin vastu ka turvamehe ameti, tööaeg oli öösel. Ei olnud harv juhul, kui läksin hommikul otse töölt ülikooli eksamile.

Päevad algasid hommikul kuuest ja lõppesid kümnest, lisaks ka mõned ööd siis. Treenisin kaks korda päevas ja kuus päeva nädalas, ujudes 50–60 kilomeetrit nädalas, lisaks kolm kor-

da jõusaali ja laagrites veelgi enam. Sellele ei pidanud tervis vastu, tekkis ülekoormus. Spordiarst käskis puhata ning 2006. aasta lõpp ja 2007. algus kulds taastumisele. Lisaks oli ka veel jalaoperatsioon, mis nõudis samuti oma aja.

Võtsime treeneriga kasutusele alpitelgi ja rida muutusi treeningus ning 2007. aasta lõpuks suutsin end uuesti vormi ajada. Saavutasin Põhja-maade meistri võistlustel Islandil viis kuldmedalit."

Ja ikkagi tekkis pärast seda mõte Pekingisse sõidust loobuda. Miks?

"Tundsin, et ma enam ei jaksa. Tahtsin Pekingisse sõidust loobuda, sest sain aru, et ei suuda eesmärgiks seadud sihti seal täita. Siiski mõtlesin neli kuud enne mängude algust, et sõidan. Võtsin end kõikidest töökohtadest vabaks ning pühendusin ainult treeningule – tasuks kaheteistkümnend koht olümpiakonkurentsis.

Arvestades kõike eelnenut ja tõsisasja, et ujumise tase maailmas tõuseb metsiku kiirusega, olen oma tulemussega siiski väga rahul. Näiteks sakslane, kes minu distantisil Ateenas võitis, ei pääsenud Pekingis finaali, kuigi parandas sekundiga oma isiklikku rekordit."

Kuidas võrdled kahel olümpial osalenuna Ateena ja Pekingi mängu omavahel?

"Rääkides inimestega, kellele Pekingi olümpiamängud olid neljandad, olid nad minuga nõus, et Peking oma korralduse, mastaapsuse ja kõige muuga tegi eelnevatele mängudele silmad ette. Näiteks Ateenas oli meie

tiimile eraldatud kaks vabatahtlikku, Pekingis aga viis. Lisaks kolm autot koos juhtidega, peale selle muidugi võistluste enda transport ja hulgaliselt vabatahtlikke. Mängude kultuuriline külg, võitlusbaasid ja kogu organiseerimine oli viimase peal. Muljed on ainult positiivsed ja ei leia ühtegi etteheidet hiinlastele."

Kas loodad nelja aasta pärast osaleda ka Londoni paraolümpial?

"Mis puutub Londonisse sõitu, siis arvan, et lähen ikka. Kuigi vanuse poolest peaks minu elu sportlik kõrget ujujana olema praegu, usun, et suudan nelja aastaga kõvasti treenida ja anda endast olümpial parima.

Treenin Tartu ujumisklubis treener Eric Rootsi juhendamisel. Töötan ujumistreenerina ja kehalise kasvatusõpetajana. Sel aastal lõpetan Tartu Ülikooli."

Kui loodetavasti tulevikus valmib sinu sünnilinn Mõisaküla naabruses Abja-Paluoja uljal, siis kas võib Sindki mõnikord seal basseinis kohata?

"Sellest oleks ainult hea meel, kui selline sündmus peaks kunagi aset leidma. Arvan, et see oleks hea võimalus leida tegevust ka väikelinna lastele ja üleüldse kuluks ju kõigile ujumisoskus ära. Kindlasti käiksin ma ka ise seal ujumas.

Loomulikult läheb mulle korda, mis minu kodulinnas ja selle lähikümbruses toimub. Minu tagasitulek kodukanti aga sõltuks kindlasti seal töö leidumisest minu erialal."

Mida sooviksid veel öelda kodukandi lehelugejaile?

"Täna Mõisaküla linnavalitsust, kes toetas mind Pekingisse sõidul. Kodukandi inimestele soovin sportlike eluviise ja, vaatamata raskustele, ikka positiivset ellusuhtumist."

Usutlenud Meelis Sõerd

KODUKANDIS

Koostöö viib edasi

Kogemuste vahetamine ja koostöö kolleegide vahel on alati edasiviiv. Hea on, kui inimesed oma oskusi teistele jagavad.

Maie Mooses Karksi-Nuia lasteaiast kutsus kolleeg Hallistest meisterdamise tundi, kus valmistati vahtralehtedest uhkeid kübaraid.

24. septembril käisid kolleegid Karksi-Nuia ja Öisu lasteaiast vastukülaskäigul Hallistes. Opetaja Eve Maasepp oli vaatamiseks välja pannud hulgaliselt käsitööna valminud käpiknukke ja maske, lubadusega näidata nende valmistamist. Eve oskused on teada-tuntud kaugemalgi kui Eestimaal.

Peale ringkäiku majas läkski tööks lahti. Juba varem oli kokku lepitud, et igaüks võtab kaasa vahtkummi ja teravad käärid. Algul tundus töö päris keeruline olevat, eriti raske oli silmade väljalõikamine, kuid Eve osava juhendamise abil sai igaüks tööga hakkama. Hiljem vajavad nukud veel täiendamist, kuid esmased töövõtted said kõigile selgeks.

Lõpuks tõdesime, et iga inimeses on peidus kunstnik, vaja see endas ainult üles leida!

Anu Kangur

• Lasteaednikest käpiknukkude valmistajad oma loominguga.

ANU KANGURI foto

Tervisespordipäev oli elamuslik

• Tervispäevaga ühendatud noorte elamuspäeval Mõisakülas pakkusid kohalikele noortele erinevate kõieradade läbimisel metsas konkurentsi eakaaslased Karksi-Nuiast.

MEELIS SÕERDI foto

KÜSIMUS JA VASTUS

Kas ülemaailmsel südamepäeval, 28. septembril Mõisakülas aasta viimasel tervisespordipäeval osalejaid jätkus või eelistas linnarahvas jääda koju, peoorganisator HILLE JERSOLAV?

"Vihm meie tervisespordipäeva ei nurjanud. Osales kokku ligi 180 inimest, nende seas 23 teistest omavalitsustest.

Tavakohaselt algas päev sportimisega. Soovijad said õhupüssist märki lasta, petangi mängida ja proovida jalgrattaga vigursõitu. Samal ajal lasti kultuurimajas järjekorras seistes kontrollida endal vererõhku ning veresuhkru ja südamerasva näitajaid.

Kepikõndijail oli valida kahe erineva raskusastmega raja vahel. Raskem viis läbi metsa, et ka eakamad näeksid, mida põnevad seal seekord toimub. Teine rada oli planeeritud mööda vana raudteetamm, et aga vihma hakkas kõvasti sadama, tuli lühemat teed tagasi tulla.

Metsas juhtus aga nii mõndagi. Nimelt oli seekordne tervispäev ühendatud eeskätt noortele mõeldud el-

muspäeva. Viljandi Noortekeskuse inimesed eesotsas Mart Saarega olid metsa üles pannud kõieronimisraja. Nende läbimine näitas nii noorte füüsilist suutlikkust kui ka meeskonnatöövõimekust. Samas prooviti kätt paintballi märgi pihta laskmises. Noori vihm ei heidutanud, vaid tegi sekkuspäeva nende sõnul veelgi ekstreemsemaks ja meeldejäavamaks.

Pärast radade läbimist näitas võimlemisõpetaja Margit Schmidt Kilingi-Nõmmest kultuurimaja saalis eakatele huvilistele, kuidas teha venitusharjutusi ja virgutavat võimlemist.

Sportliku päeva lõpetuseks pakuti kõigile maitsta tervislike salateid, jogurtit puuviljade ja pohladega, omaküpsetatud odrajahukaraskit kõrvitsaga ning kuumast astelpaju- teed meega.

Sotsiaalministeeriumi ja Mõisaküla Linnavalitsuse toel teoks saanud projektile aitasid palju kaasa saanud projektile aitasid palju kaasa Merike Andrusko, Lea Moorats, Urve Tehver, Ülle Paru, Marina Raid ja Pirje Usin. Tänu väärivad ka kõik osalejad, kellest aktiivsematega käisime üheksal korral ka teiste omavalitsuste tervisespordipäevadel.

Preemiaks kõige rohkem maakonna tervispäevadel osalenutele oli 20. oktoobril võimalus minna tasuta Pärnu veeparki.

Küsitlenud Meelis Sõerd

Riik toetab kuriteoohvreid

Mitte keegi meist ei oska ette näha sattumist kuriteoohvriks. Seetõttu on oluline teada, mida teha ja kuhu pöörduda, kui ühel ootamatul hetkel vägivallaohvriks langetakse.

Kes on kuriteoohver?

Kuriteoohver on inimene, kes on langenud vägivallakuriteo ohvriks. Vägivallakuriteona mõistetakse otsest isiku elu või tervise vastu toimepandud kriminaalkorras karistatavat tegu, mille tagajärg on kannatanu surm, raske tervisekahjustus või vähemalt kuus kuud kestev tervisehäire. Lisaks kuriteoohvrile endale toetab riik ka ohvri lähedasi (pereliikmeid ja sugulasi).

Makstavad riiklikud hüvitised

Hüvitisi makstakse Eesti Vabariigi territooriumil toimepandud vägivallakuriteo ohvritele ja ohvri ülalpeetavatele. Ohvriabi seaduse alusel hüvitatakse 80% kuriteost põhjustatud varalisest kahjust, kuid kokku mitte rohkem kui 150 000 krooni.

Hüvitise suuruse määramisel võetakse aluseks vägivallakuriteoga tekitatud järgmine varaline kahju:

- **töövõimetus tulenev kahju** – vägivallakuriteost põhjustatud ajutise või püsiva töövõimetus tötta saamata jäänud osa tulust;

- **ohvri ravikulud** – ravikuludeks loetakse ravimise kulud ning ravimite ja keha funktsioone asendavate abivahendite soetamise kulud; traumajärgsete tüsistuste kergendamise ja tervise seisundile kohase uue eriala õpetamisega seotud hädavajalikud kulutused; eespool nimetatud asjaoludega seotud hädavajalikud sõidukulud; kulutused psühholoogilisele nõustamisele kuni 10 seanssi; kulutused psühhoterapiale kuni 15 seanssi;

- **ohvri surmast tulenev kahju** – vägivallakuriteo tagajärjel hukkunud ohvri ülalpeetavatele hüvitatakse järgmine protsent ohvri eelnevast tulust: ühele ülalpeetavale 75%; kahele ülalpeetavale 85%; kolmele või enamale ülalpeetavale kokku 100%;
- **prillidele, hambaproteesidele, kontaktläätsedele ja muudele keha**

funktsioone asendavatele abivahenditele ning riistele tekitatud kahju – kahju hüvitamisel võetakse aluseks nende parandamis- või soetamismaksumus;

- **ohvri matusekulud** – tehtud kulutused hüvitatakse kulud kandnud isikule summas 7000 krooni, millest arvatakse maha saadud riiklik matusetootus.

Hüvitise taotlemine

Hüvitist saab taotleda üldjuhul aasta jooksul pärast kuriteo toimumist ja taotlemise eelduseks on kriminaalasja algatamine politsei poolt. Hüvitise taotlemiseks tuleb pöörduda elukohajärgse pensioniameti poole.

Üksikasjaliku ülevaate ohvriabi õiguslikust regulatsioonist leiab ohvriabi seadusest. Lisateavet saab Sotsiaalkindlustusameti kodulehelt www.ensib.ee või pöördudes elukohajärgse pensioniameti klientideinidusse või helistades infotelefonil 16106. Infotelefon töötab kella 9–17.

Kristiina Laanest

Muutus puudega inimeste toetuste määramise kord

Sotsiaalministeeriumi teatel jõustus alates 1. oktoobrist 2008 muudatus, mis puudutab puudega tööealiste inimeste puude raskusastme ja sotsiaaltoetuste määramist ning püsiva töövõime kindlaksmääramise korda.

Seni määrati tööealisele inimesele puude raskusaste lähtuvalt kõrvalabi vajadusest ning kõik ühesuguse puude raskusastmega tööealised inimesed said ühesugust sotsiaaltoetust. Uue korra järgi määratakse puudega täiskasvanu toetus lähtuvalt puudest tingitud lisakuludest. Toetuse suurus ei sõltu puude raskusastmest. Tööealisele puudega inimesele määratakse toetus, mis jääb sel aastal 260 ja 840 krooni vahele.

Puude raskusastme määramisel tuleb pöörduda pensioniametisse ning täita ekspertiisitaotluse vorm, mis on nüüd mahukam ja üksikasjalikum. Taotluse täitmisel aitab pensioniameti klienditeenindaja. Uut korda rakendatakse ekspertide puhul, mida taotletakse alates 1. oktoobrist 2008.

Tööealistele isikutele, kellele on puude raskusaste kindlaks tehtud enne 1. oktoobrit, jätkatakse toetuse määramist endises suuruses määratud tähtaja lõpuni. Puudega laste ja puudega vanaduspensioniaalist inimeste puude raskusastme

ja sotsiaaltoetuste määramise korras muutusi ei ole.

Ka püsiva töövõime taotleamiseks tuleb 1. oktoobrist pöörduda pensioniametisse ja mitte enam arsti poole. Siiski tuleb tähelepanu pöörata sellele, et viimasest arsti juures käimisest ei tohi olla möödas rohkem kui kolm kuud, vanemate andmete korral ei saa püsivat töövõimetust selgitada.

Küsimuste korral tuleb pöörduda Sotsiaalkindlustusametisse infotelefonil 16 106.

Lisateavet

Puuetega inimeste sotsiaaltoetusi makstakse kõigile Eesti elanikele, kel on lisakulutusi põhjustav keskmine, raske või sügav puue. Tööealiste toetusi saavad inimesed 16. eluaastast kuni pensionieani.

Puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel makstakse järgmisi toetusi:

- **puudega tööealise inimese toetust** saadakse alates 16. eluaastast kuni vanaduspensionieani jätudmiseni. Alates 1. oktoobrist 2008. aastal määratakse toetus suuruses 260–840 krooni kuus sõltuvalt puudest tulenevatest lisakuludest;

- tööalase täiendamise korral on puudega inimesel võimalik taotleda **täiendkoolitustoetust** kuni 9600

krooni kolme kalendriaasta jooksul; • töötavatele puuetega inimestele makstakse puudest tulenevate ja töötamisega seotud kulutuste olemasolul **töötamistoetust** kuni 4000 krooni kolme kalendriaasta kohta;

- **rehabilitatsioonitoetust** saavad taotleda 16–65-aastased puudega inimesed ning seda makstakse tegelike rehabilitatsioonikulude osaliseks hüvitamiseks kuni 800 krooni aastas;

- ühele puuetega abikaasast või last üksi kasvatavale puudega inimesele makstakse kuni lapse 16-aastaseks saamiseni **puudega vanema toetust** 300 krooni lapse kohta kuus. Kui laps õpib põhikoolis, gümnaasiumis või kutseõppeasutuses, makstakse toetust 19. eluaastani;

- **puudega lapse toetust** makstakse kuni 16-aastasele puudega lapsele puudest tingitud lisakulude hüvitamiseks ja rehabilitatsiooniplaanis ettenähtud tegevusteks. Keskmise puudega lapse toetus on 1080 krooni ning raske ja sügava puudega lapse toetus 1260 krooni kuus.

- **õppetootust** 100–400 krooni kuus saavad X–XII klassis, kutse- või kõrgkoolis õppivad puudega noored vastavalt puude tõttu tekkinud tegelikele lisakulutustele. Seda toetust ei maksta juuli- ja augustikuu eest;

- **puudega vanaduspensioniaalse inimese toetust** saavad vanaduspensionieanid jätudmiseni. 2008. aastal on see keskmine puude korral 200 krooni, raske puude korral 420 krooni ja sügava puude korral 640 krooni kuus.

ÕNNITLEME NOVEMBRIKUU EAKAID HÄLLILAPSI!

LINDA-MARIE SOO	91	MINDA PÖDER	86
MINNI LILL	89	HILDA ALLIK	84
MAGDA KURG	88	ELMAR URB	84
SALME VALK	87	HILDA SIIM	83
EDMUND JAHN	84	LINDA NIILUS	83
LIDIA KMITA	83	KLAARA PEEDU	83
HILJA TÖLL	83	HILDA KALJA	82
VIRVE SERMAT	81	LISETE LOHU	81
LINDA LEND	81	ELSA KOORT	81
ELVINA PORILA	80	Halliste Vallavalitsus	
VAIKE-JOHANNA JÜRISE	80	ELFRIEDE PEDANIK	90
ELMAR MÖTTUS	80	MAIMU TINN	83
Abja Vallavalitsus		ILSE LITVINENKO	83
		VALLIJA HERMINE ŠMIDTE	83
		LEMBIT SILD	83
		LEMBIT KISSA	80
		VIKTOR MEDIJAINEN	75
		Mõisaküla Linnavalitsus	

ÕNNITLEME LAPSE SÜNNI PUHUL!

Ku kanal pal'lu poigi, sis pal'lu sabitsemist. (Karksi)

MALLE ja EINART KASK – 15. septembril sündis tütar REGINA.
KARIN ŠARAPUU ja AIGAR KATTAI – 17. septembril sündis poeg REMY MATTIAS.
MOONIKA KOIT ja ALEKSEI KALAMIS – 18. septembril sündis tütar EVELIN.
HELIISA SOSI ja RAIN LAPP – 29. septembril sündis poeg REMO.
Abja Vallavalitsus

KÜLLIKI KÕUN ja AARE MEIER – 29. augustil sündis tütar KEITLIN.
MARI VISNAP ja VIILJAR KAHU – 22. septembril sündis poeg RALF.
IREEN UBA ja EGON MUTTEL – 9. oktoobril sündis poeg GERT MARTIN.
Halliste Vallavalitsus

RAIN LAIN ja RAIMO KALDA – 28. septembril sündis tütar LIISI.
Mõisaküla Linnavalitsus

Ohvriabitöötaja annab nõu ka makseraskuste korral

Majanduslanguse süvenedes on pikkamööda aga kindlalt kasvavad võlglaste sihtgrupp, kes ei suuda oma elukorraldusega enam ise hakkama saada ja vajavad professionaalset abi väljastpoolt.

Sagenenud on juhtumid, kus ka ohvriabitöötajate poole pöörduvad abisaamiseks inimesed, kellel on tekkinud üle jõu käivaid maksekohustusi.

Ohvriabi osakonna töötajad ja vabatahtlikud kogunesid käesoleva aasta juulikuul viimasel päeval Võrumaale Haanjamehe tallu, et suvekoolis saada teadmisi, kuidas aidata makseraskustesse sattunud klienti.

Suvekoolis jagas meile teadmisi esmaseks võlanõustamiseks kohutäitur Mati Kadak. Lektorit jutut sai kinnitust tõsiasja, et võlad ja makseraskused on väga paljude Eesti inimeste igapäevaelu lahutamatuks

osaks. Seda kinnitab fakt, et iga seitsmenda Eesti elaniku suhtes korraldatakse sundtäitemenetlust, kuid lisaks sellele tegelevad võlgnikuga ka inkassofirmad. Võlgniku keskmine vanus on 38 aastat ning võlgnikest 78% moodustavad mehed. Kohtutäitur tödes ka seda, et osa võlgnike probleem, kelle puhul rakendatakse sundtäitemenetlust, seisneb pigem õiguskultuuris ja suhtumises, kui maksejõuetuses. See väide ei kehti kindlasti nende kohta, kes on sattunud SMS-laenu ohvriteks.

Kohtutäitur Mati Kadak selgitas täitemenetluse olemust ja selle korda. Tähtsana tõena toonitas lektor vajadust enne laenulepingule allkirjutamist kõiki lepingupunkte tähelepanelikult lugeda ja kaaluda. See soovitus kehtib nii laenuvõtja kui kaendaja kohta, sest sageli on kaendaja kergekäeliselt antud allkiri vii-

nud ta tõsiste probleemidega silmitsi – laenuvõtja on kadunud ning võlad tuleb tasuda käendajal.

Mati Kadak kinnitas, et esmaseks sõnumiks võlgnikule peab olema: • ära poe probleeme eest peitu, sest need ei kao kuhugi • tegutse aktiivselt, pöördu hädas viivitamatult spetsialisti poole • võta ühendust laenuandjaga ja võlgade sissenõudjaga. Kokkuvõtlikult võib öelda, et raskuste tekkimisel tuleb võlgnikel kiirelt tegutseda, sest iga päev, mis nad viivitavad oma probleemide lahendamiseks, teeb nad vaesemaks.

Ennekõike tuleks aga siiski kaua kaaluda, kas võtta laenu ja kas hakata juhututtavale laenu kaendajaks.

Viljandi ohvriabikeskus asub Viljandi Pargi 1. Vastuvõtt E, K, R kella 9–12 ja kella 13–16. Tel: 434 0343, e-mail: viljandi.oo@ensib.ee

Viljandi ohvriabikeskus

MULK NAARAP

Esant Tõhk astup voorimehe roskass ja ütlet: "Noh, laske sõs oma sõnikuankrel sõita!"

"Aste!" vastap voorimiis. "Aga olge nõnda lahke ja ütletke, kus mia sõniku maha pea laad' me?"

Kõrtsin kõvaste napsi võtten abielumiis tuigertep kodu poole. Tii pääl pörkap ta kokku temäl vastu tuleve napsivõlle. Sii annap temäl vihauun tulitse kõrvakiilu. Abielumiis, lennänü oobist pikäli, lällutep õntsalt: "Jumal tänät, ole joba vist kodun."

Abielunaine küsüip vanatüdrugu käest: "Kas sea tahass vägä abiellude?"

"Mia ei mõtlegi abiellude."

"Mikeperäst sõs? Abielul om ju nõnda pal'lu äid külgi."

"Miul om koer, papagoi ja kass. Nendest jätkuss!"

"Aga nii ei suta täütä ometigi mehe aset!"

"Oh, tävvesti! Koer urisep terve päevä, papagoi sõimap ja vannup ja kass ei ole kunagi üüseti kodun!"

Tellige "Lõuna-Mulgimaa"!

Algamas on Abja ja Halliste valla ning Mõisaküla linna elu kajastava ajalehe "Lõuna-Mulgimaa" tellimuste vastuvõtt 2009. aastaks.

Leht ilmub kord kuus (välja arvatud juuli) ehk 11 numbrit aastas. Tellida saab lehte korraga aasta lõpuni või soovitud arvukuudeks, sh jooksva kuu lehte kuni 10. kuupäevani. Tellimusi (indeks 00927) võtavad vastu kõik Eesti postkontorid.

Lehe hind on 4 krooni. Kolme kuu tellimishind on 12 krooni jne.

Internetis on "Lõuna-Mulgimaa" loetav pdf-failina kohalike ajalehede nimistust, samuti Abja ja Halliste valla ning Mõisaküla linna kodulehekülgedelt www.abja.ee, www.halliste.ee ja www.moisakyla.ee.

LÄRM

See oli viiekümnendate aastate keskpaiku. Paljud meist olid tulnud erinevatest paikadest Abja keskkooli kaheksandasse klassi. Kohe õppeaasta kolmandal päeval sõidutati meid Hallistesse. Ma ei mäleta, oli seal tookord Tähe kolhoos või oli juba moodustatud mõni sovhoosi osakond. Aga see polegi

ehk praegu kuigi tähtis. Õpilasi viidi appi ühismajandi kartulit võtma ja kombinipõhku koristama. Nii oli juba aastaid tavaks.

Meil maalastel olid kõik tehaolevad tööd tuttavad ning kohalikud inimesed jäid sellise abivõega igati rahule. Rahul olime meigi. Õhtuti mängisime palli, kes luges raamatut, kes jalutas ümbruskonnas ringi. Tõsi küll, klassijuhataja Laine Kilusk kartis meie pärast natuke, sest me saime hästi läbi ka kohalike meestega.

Ühel meeldival soojal suveõhtul kirustas ta meid tavalisest varem õbbimispaika, küsides mitu korda, kas kõik on kohal. Mändve Mait, turske ja suurt kasvu heasüdamlik koolipoiss vaatas ho-

busetalli poole ning ütles ilusas mahlakas keeles, nagu tal oli kombeks: "Lärm om vällän!" Talli juures arutasid kohalikud mehed häälekalt ilmaasju.

Läksime õbbimispaika. Õpetaja vaatas meid veel kord. Mait ütles uuesti: "Lärm om vällän..." Välisüks pandi seestpoolt kinni nagu tavaliselt. Meie aga viskime end lavatsitele pandud pühukihile ja linadele pikali.

Läks aega, mis ta läks, siis kobistas keegi vaikselt ukse taga ning sisse astus häbelikult naeratav ja näost punetav lõbus Laarmanni-poiss. Egas meie klassisjuhataja siis veel ei teadnud, et tema hüüdnimi on Lärm.

Ants Sild, Abja Keskkooli 1958. aasta vilistlane

ABJA KULTUURIMAJAS

23. X kell 18 eakate klubi Meelespea peoõhtu • 31. X kell 20 noorte halloweeni-disko. DJ Quattro. Pääse 15 krooni. Kostüümis (NB! katmata näoga) peoliste sissepääs tasuta • 2. XI Abja kultuurimaja – 50. Kontsert "Nostalgia" • 8. XI Abja kultuurimaja – 50. Piduõhtu tantsuga • 9. XI kell 11 isadepäeva preepäev Abja Gümnaasiumis • 13. XI teatriõhtu • 14. XI kell 19 kino. Linastub uus Eesti Vabariigi sünnilugu tutvustav mängufilm "Detsembrikuumus" • 15. XI maarahva pidu • 20. XI kell 19 Abja kultuurimaja – 50. Mälumäng • 21. XI disko • 23. XI Abja kultuurimaja – 50. Lastehommik ja avatud kste päev • 27. XI kell 17 eakate klubi Meelespea peoõhtu • 30. XI kell 15 I advendi kontsert akordionistide orkestrilt Tremolo. Täpsem info tel 436 0055, 5698 3806 ja 5635 2803 ning www.abjakultuurimaja.ee.

KAARLI RAHVAMAJAS

25. X kell 21 sügise alguse pidu. Tantsuks mängib ansambel Nõks ja Pets. Pääse 80 krooni • esmaspäeviti kell 17.30 laulmising • kolmapäeviti kell 18.30 võimlemising. Info tel 5347 1393.

MÕISAKÜLA KULTUURIMAJAS

25. X kell 16 peoõhtu eakatele "Ulatame sõbrakäe" • 28. X kell 9 doonoripäev. Doonorile toidupakk. Vereloovutajate vahel loositakse välja kaks Wendre tekki • 7. XI kell 19 isadepäeva ja mardipäeva tähistamine. Tantsuks ansambel • 22. XI kell 17 kadripäeva tähistamine • 29. XI kell 19 noortedisko. Info tel 5648 6315.

UUE-KARISTE RAHVAMAJAS

22. XI kell 16 Halliste valla eakate peoõhtu. Info tel 5344 8905.

VILJANDI SPORDIHALLIS

9. XI kella 11–16 tasuta kogupeureiritus "Kõikide laste isadepäev", kus jätkub tegevust nii suurtele kui väikestele. Sellel aastal astuvad üles

Tanel Padar & The Sun, HU? ja Zetod, samuti Eesti Kaitseväge orkester, poliitsei-orkester, piirivalve-orkester ja Kaitseliidu Tartu maleva orkester "Popsid". Võistelda saab mitmesugustel võistlustel ja oma käega katsetada võimsat tehnikat. Kava juhib Venno Loosaar.

• Eakatekodu MULGI HÄÄRBER sõlmib eellepinguid. Lisainfo saamiseks palun võtta ühendust tel +372 5850 5032 või e-posti teel sirli_vadi@hotmail.com

• Eakatekodu MULGI HÄÄRBER ostab vana mööblit ja vanu esemeid. Kontakt tel +372 503 4175 või e-posti teel sirli_vadi@hotmail.com

• Müüa otse omanikult järgmised maatükid Abja-Paluoja linnas: Tikuti, katastritunnus 10701:002:0016 (pindala 3395 m²), Tikuti, katastritunnus 10701:001:0007 (pindala 1254 m²), Tikuti, katastritunnus 10701:004:0013 (pindala 21712 m²). Müügiga kiire! Info tel 522 7573.

• ABJA SAUN TAAS AVATUD laupäeviti kella 12–21. Pilet lastele ja pensionäridele 18 krooni, täiskasvanuile 25 krooni.

• Fotonäitus "Mulgimaa 2008" on vaadatav internetis aadressil http://nagi.ee/photos/mulk2008.

MÄLESTAME

ERICH KIVESTE

27. I 1942 – 1. X 2008

ÜLO KALLAS

6. XII 1940 – 3. X 2008

Abja Vallavalitsus

LEONORA MÜÜR

14. X 1929 – 4. X 2008

Mõisaküla Linnavalitsus

Kolme omavalitsuse infoleht ilmub kord kuus. Toimetaja Meelis Sõerd (Sarja tee 18, Veskimäe k 69404 Abja-Paluoja Postkontor, tel Abja vallamajas 435 4792, kodus 436 0030, EMT 5395 7842, e-mail: meelis@abja.ee).